

SILDEUNDERSØKELSENE I NORSKEHAVET 18. JUNI--11. JULI 1967

Av
FINN DEVOLD

INNLEDNING

På møtet i Studieselskapet Nord-Norges Næringsliv og Økonomi i Tromsø 8. januar 1967, uttalte forfatteren at man under vintersild-sesongen 1967 ikke kunne regne med storsild-innsig til Andenes—Vestfjordsområdet. Den nord-norske komponent av vintersild hadde i august—september 1966 blandet seg med sild som kom via Jan Mayen langs Mohns Rygg østover til Bjørnøfjeldet. Da denne silda igjen søkte sydvestover til overvintringsfeltet øst for Island, hadde også den nord-norske komponent av vintersilda fulgt med. En måtte derfor regne med at også den nord-norske komponent ville følge det sydlige innsig inn mot gytefeltene Kristiansund—Sklinnabanken-området og være tapt for de nord-norske gytefeltet. Når det gjaldt situasjonen sommeren 1967, var det grunn til å se mer optimistisk på situasjonen. Det var sannsynlig at silda, som kom fra de sydlige gytefelt, også sommeren 1967 ville innfinne seg på Bjørnøfjeldet.

Vintersild-sesongen 1967 forløp i overensstemmelse med prognosen.

TOKTBESKRIVELSE

Planen for sildetoktet sommeren 1967 var først og fremst å undersøke om storsilda også sommeren 1967 ville innfinne seg på Bjørnøfjeldet. F/F «Johan Hjort» ble overtatt i Tromsø 18. juni. Som kaptein om bord tjenestegjorde overstyrmann S. Morch. Den vitenskapelige og tekniske stab var: Finn Devold (leder), O. Bjerke, T. Westergaard, H. Lie, A. Romslo, O. Chruickshank og E. Molvær.

Skipets kurser er demonstrert i Fig. 1, som også viser silderegistreringer og temperaturen i 4 m dyp basert på sjøtermografens registreringer. Videre viser kartet de hydrografiske stasjoner hvor temperatur og saltgehalt er bestemt i alle standard dybder ned til 500 meter eller til bunns hvor dybden er mindre.

Bortsett fra noen småsildstimer som ble registrert på Nordkappsnittet, ble det ikke funnet sild i et

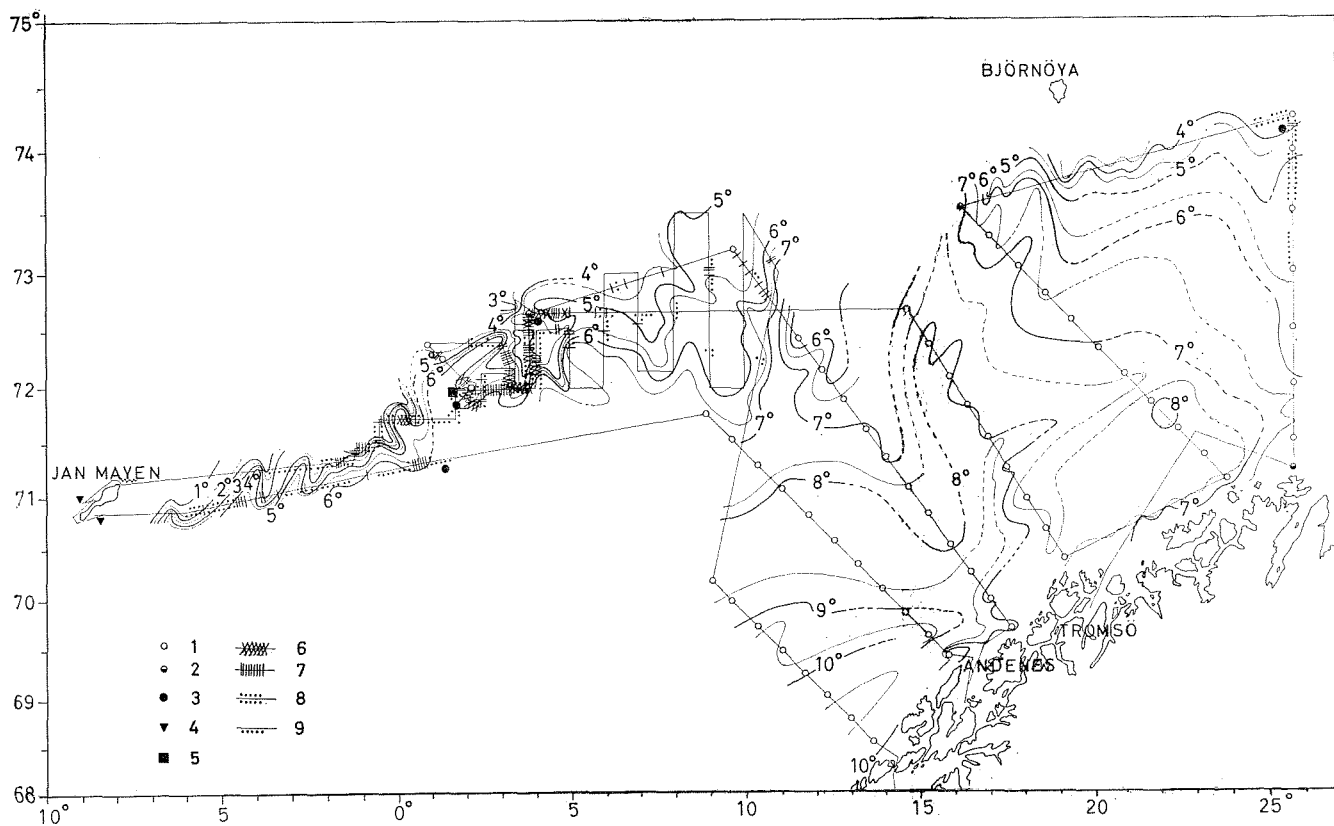

Fig. 1. Kurser, stasjonsnett, temperatur i 4 m og silderegistreringer. F/F «Johan Hjort» 19. juni — 11. juli 1967.

1) hydrografisk st., 2) hydr. og bathy st., 3) garn st., 4) reketral st., 5) merkelokalitet. Silderegistreringer: 6) meget gode, 7) gode, 8) spredte, 9) meget spredte.

belte som strekker seg fra kysten og ca. 300 mil til havs. Virkelig tygnende av sild fant «Johan Hjort» først langs polarfronten fra 4 grader øst til ca. 60 mil vest av Jan Mayen. I følge opplysninger fra det islandske forskningsskip «Ægir» fortsatte sildeforekomstene videre sydover til ca. N 69° E 6°.

Jan Mayen var omsluttet av usedvanlig kaldt vann, og odder av drivis strakte seg nesten helt til land på nord- og vestsiden av øya. Et trekk med reketrål utfor Brillletårnet på ca. 150 m dyp ga fem hl store fine reker.

Det hydrografiske program ble fullført med et snitt ut fra Hekkingen. Båten ble da fulgt av flere snurpere som ville forsøke fiske etter sild langs polarfronten. Prøve av sild, fisket med drivgarn 28. juni i posisjon N 71° 20' E 1° 30', ble analysert av «Mercur» i Harstad og viste 24,5 % fett og 16,4 % fettfritt tørrstoff.

Den 3. juli fikk en kontakt med de første forløpere av storsild i posisjon N 72° 50' E 10° 35', men først mellom 3 og 4 grader øst omkring N 73° ble det funnet meget gode forekomster. Her stoppet «Johan Hjort» og sendte peilesignaler til snurperne som nærmet seg fra Norge.

Hvalkokeriet «Kosmos IV», som for første gang hadde innfunnet seg på sildefeltet og var moderskip for tre snurpere, nådde opp i posisjon N 72° 00' E 2° 10' natten til 5. juli. Utover dagen kom flere norske, russiske og islandske fartøyer frem til «Johan Hjort»s posisjon.

«Havdrøn», en sildesnurper leiet av Fiskeridirektoratet, hadde med fiskerikonsulent Vermund Dahl som leder undersøkt de vanlige felter øst for Island uten å finne drivverdige sildeforekomster. «Havdrøn» kom også opp i «Johan Hjort»s posisjon og fikk overlatt karter over temperatur og sildeforekomstene. Snurperen var utstyrt med kraftblokk og

ringnot og kastet på en stim som ga sild for merking til «Johan Hjort». I alt ble det merket 1 000 sild med interne merker i posisjon N 72° 00' E 2° 10'. Det var tydelig at silda seg i nordvestlig retning, og de følgende dager fulgte forskningsfartøyet trekket. Tett tåke over hele feltet hindret i høy grad fisket.

«Johan Hjort» fortsatte å krysse østover, og den videre rettledningstjeneste for flåten ble overlatt til «Havdrøn». Etter å ha fullført Gimsøysnittet styrtes ledens kurser med ankomst til Bergen 13. juli.

KONKLUSJON

Sildas fordeling i Norskehavet var sommeren 1967 helt annerledes enn en tidligere har observert den. Hovedmassen holdt seg tidligere langs polarfronten på begge sider av Den østislandske arktiske strøm. Sommeren 1966 seg den imidlertid østover forbi Jan Mayen og langs Mohns Rygg til det såkalte Bjørnøfelt ca. 150—200 mil sydvest av Bjørnøya. I september 1966 trakk den i sydvestlig retning til det vanlige overvintringsfelt i Den østislandske arktiske strøm øst for Dalatangen. Under dette trekket tok den med seg hele den nord-norske sildekontingent; dette var grunnen til at en bare fikk ett sildeinnsig vinteren 1967. På forsommeren 1967 samlet den kjønnsmodne silda seg langs polarfronten, passerte ca. 60 mil øst av Jan Mayen og fulgte polarfronten videre langs Mohns Rygg for så å bøye nordover helt nord til ca. 77 grader vest av Spitsbergen. (I følge meldinger fra «Havdrøn»).

Nå i midten av september søker sildestimene sydover igjen, og den mest sannsynlige kurs er langs polarfronten til det vanlige overvintringsområdet øst av Dalatangen. Hvilken innflytelse dette vil ha på vintersildinnsiget sesongen 1968, er det noe for tidlig å uttale seg om.